

Ìwé Dániẹ̀lì — Ọ̀gọ̀rùn-ún àti Mẹ̀rìndínlọ̀gọ̀rìn

Àwọn Ìmòye Wòlìi àti Àwọn Ìfihàn Ọ̀lọ̀run: Ọ̀ye Nípa Ìran Dániẹ̀lì àti Àwọn Àbájáde Rẹ̀ Ní Àwọn Ọ̀jọ̀ Ìkẹ̀yìn

Jeff Pippenger

2024-04-04

Bí a ẹ̀ ní tọ̀ka sí ogun aṣojú kẹta, tí a Ẹ̀fihàn nínú ẹ̀sẹ̀ kẹ̀tálá tí tí dé kẹ̀ẹ̀dógún, a ó rántí ohun tí ó tí Ẹ̀ájú àwọn ẹ̀sẹ̀ wọ̀nyí. Nínú orí kẹwáá, Dániẹ̀lì gba ìran rẹ̀ ikeyìn, àti nípa bẹ̀ẹ̀ a fi í mọ̀ gẹ̀gẹ̀ bí ẹ̀ni tí ó ní ọ̀ye nípa àwọn ìran àṣọ̀tẹ̀lẹ̀ inú àti ti ọ̀de. Ọ̀rọ̀ Heberu náà “dabar,” tí itumọ̀ rẹ̀ jẹ̀ “ọ̀rọ̀,” ní a tùmọ̀ sí “ǹnkan.” Nínú orí kẹ̀sàn-án, nígbà tí Gẹ̀búrelì wá láti mú kí Dániẹ̀lì lóye ìran ojọ̀ egbẹ̀rún méjì àti ọ̀dúnrún, ọ̀rọ̀ Heberu náà “dabar” ní a tùmọ̀ sí “ọ̀ràn.”

Bẹ̀ẹ̀ ni, bí mo ti ń sọ̀rọ̀ nínú àdúrà, àní ọ̀kúnrin náà, Gabrieli, ẹ̀ni tí mo ti rí nínú ìran ní ìbẹ̀rẹ̀, nígbà tí a mú un fò ní kíakíá, ó fi ọ̀wọ̀ kàn mí ní àkókò ẹ̀bọ̀ alẹ̀. Ó sì jẹ̀ kí n mọ̀, ó bá mi sọ̀rọ̀, ó sì wí pé, Ìwọ̀ Daniẹ̀lì, ẹ̀mi tí jáde wá nísinsin yí láti fi ọ̀ye àti ìmòye fún ọ. Ní ìbẹ̀rẹ̀ ẹ̀bẹ̀ rẹ̀ ní àṣẹ̀ náà tí jáde wá, ẹ̀mi sì wá láti fi í hàn ọ; nítorí a fẹ̀ràn rẹ̀ gidigidi: nítorí náà, mọ̀ ọ̀ràn náà yé, kí o sì ronú jinlẹ̀ lóri ìran náà. Danieli 9:21–23.

Nígbà tí Gẹ̀búrelì sọ̀ fún Dániẹ̀lì pé kí ó “lóye ọ̀ràn náà, kí ó sì ronú lóri ìran náà,” ọ̀rọ̀ Héberù “biyn” ní a tùmọ̀ sí “lóye” àti pẹ̀lú sí “ronú lóri.” Itumọ̀ ọ̀rọ̀ náà ní láti ya ohun kan sọ̀tọ̀ ní ti ọ̀pọ̀. Gẹ̀búrelì sọ̀ fún Dániẹ̀lì láti ya “dabar” tí a tùmọ̀ sí “ọ̀ràn” sọ̀tọ̀ nínú èrò rẹ̀ kúrò lódò “mareh,” tí a tùmọ̀ sí “ìran.” Kí Dániẹ̀lì lè lóye itumọ̀ tí Gẹ̀búrelì ń fún un nípa àṣọ̀tẹ̀lẹ̀ egbẹ̀rún méjì ó lé ọ̀gọ̀rùn-ún mẹ̀ta ọ̀dún, ó yẹ̀ kí ó mọ̀ iyàtọ̀ tó wá láárín ìran àṣọ̀tẹ̀lẹ̀ tí a Ẹ̀pẹ̀rẹ̀ gẹ̀gẹ̀ bí “ọ̀ràn” àti ìran àṣọ̀tẹ̀lẹ̀ “mareh.” “Ọ̀ràn” náà, ẹ̀yí tí í Ẹ̀ “dabar,” tó tùmọ̀ sí ọ̀rọ̀, ń Ẹ̀jọ̀ fún ilà ita ti àṣọ̀tẹ̀lẹ̀, àti ìran “mareh” ń Ẹ̀jọ̀ fún ilà inú ti àṣọ̀tẹ̀lẹ̀.

Nínú orí kẹwáá ìwé Dániẹ̀lì, ọ̀títọ̀ àkókò tí a fi hàn fún akẹ̀kọ̀ ọ̀sọ̀tẹ̀lẹ̀ ní pé Dániẹ̀lì dúró fún àwọn ẹ̀niyàn Ọ̀lọ̀run ní ojọ̀ ikeyìn tí wọ̀n ní imọ̀ nípa àwọn ilà àṣọ̀tẹ̀lẹ̀ inú àti ti ọ̀de.

Ní ọ̀dún kẹta tí Kírúsi ọ̀ba Pérsià, a fi ọ̀ràn kan hàn fún Dániẹ̀lì, ẹ̀ni tí a ń pé ní Bẹ̀lìsásari; ọ̀ràn náà sì jẹ̀ ọ̀títọ̀, Ẹ̀gbọ̀n àkókò tí a yàn fún un gùn: ó sì lóye ọ̀ràn náà, ó sì ní imòye nípa ìran náà. Dániẹ̀lì 10:1.

“ǹnkan” náà ní ọ̀rọ̀ Héberù “dabar,” àti “ìran” náà ní ìran “mareh.” Gẹ̀gẹ̀ bí wòlìi, Dániẹ̀lì dúró fún àwọn ẹ̀niyàn Ọ̀lọ̀run tí ojọ̀ ikeyìn, tí imúṣẹ̀ pípé wọ̀n jẹ̀ egbẹ̀rún lónà ọ̀gọ̀rùn-ún mẹ̀rìnlẹ̀lọ̀gọ̀rìn. Ọ̀dún kẹta Kírúsi fi Dániẹ̀lì sínú ilà àtúnṣe tí ó bẹ̀rẹ̀ ní àkókò ọ̀pin ní ọ̀dún 1989. Ní “àwọn ojọ̀ wọ̀nyen,” tí ń Ẹ̀pẹ̀rẹ̀ itàn láti 1989 tí tí dé ọ̀fin Ọ̀jọ̀-Àìkú tí yóò sún mọ̀ dé ní Orílẹ̀-èdè Amẹ̀ríkà, Dániẹ̀lì ń sọ̀fọ̀ fún ọ̀sẹ̀ mẹ̀ta. Nínú ilà àtúnṣe tí egbẹ̀rún lónà ọ̀gọ̀rùn-ún mẹ̀rìnlẹ̀lọ̀gọ̀rìn, àkókò Ẹ̀sọ̀fọ̀ náà ń samisi ojọ̀ mẹ̀ta àti ààbọ̀ tí àwọn ẹ̀lẹ̀rìí méjì tí Ìfihàn orí kọ̀kànlá kú sí ní ọ̀pópónà. Ọ̀pópónà ilú ńlá náà tí Sódómù àti Ejjibiti, níbi tí a tí kan Olúwa wa mọ̀ àgbélẹ̀bùù pẹ̀lú, ní pẹ̀lú afonifoji Esekiele ti àwọn egungun gbígbe tí ó tí kú.

Nínú orí kẹwáá, a yí Dáníẹ̀lì padà sí àwòrán Kristi, a sì fi ọwọ kan án lẹmẹta sáájú kí Gébúrẹ̀lì tó tùmò iran tí Dáníẹ̀lì rí. Iran náà mú iyapa wá lááárín egbé méjì àwọn olùjosin. Ìhnrere àinípẹkun máa n mú egbé méjì àwọn olùjosin jáde ní gbogbo igbà. Dáníẹ̀lì dúró fún egbé àwọn olùjosin tí a sàpẹrẹ wọn gégé bí egbèrún mērinlélógórin [144,000], ní iyàtò sí egbé tí ó sá lọ nínú ibèrù nítorí iran náà.

Sáájú orí kẹwáá, Gabriẹ̀lì wá sọdò Dáníẹ̀lì lẹmẹta láti tú iran kan. Ó tú àwọn iran inú orí keje àti kejo, tí wón se àfihàn àwọn ijoba inú àsọtẹ̀lẹ̀ Bíbẹ̀lì ní ifarahàn ọ̀sẹ̀lú wón (orí keje), àti ní ifarahàn ẹ̀sin wón (orí kejo). Lẹ́yìn náà, nínú orí kẹsàn-án, Gabriẹ̀lì tú àsọtẹ̀lẹ̀ ọ̀dún egbèrún méjì ó lé ọ̀dúnrún náà. Gabriẹ̀lì dé nínú orí kẹwáá láti parí itumò tí a fi sílẹ̀ láì pé nínú orí kẹsàn-án, àti láti pèsè fún Dáníẹ̀lì ní itumò iran tí ó mú kí àwọn ẹ̀yà méjì ti àwọn olùjosin náà farahàn. Ní àkókó, Gabriẹ̀lì fún Dáníẹ̀lì ní àkójopò àgbáyé ti iran náà nínú ẹ̀sẹ̀ kẹrínlá.

Nísinsin yí ni mo wá láti jẹ́ kí o mọ ohun tí yóò ẹ̀lẹ̀ sí àwọn èniyàn rẹ̀ ní ojọ̀ ikeyin; nítorí iran náà sì jẹ́ fún ọ̀pọ̀ ojọ̀. Dáníẹ̀lì 10:14.

Iran Kristi, tí ó mú kí ipele méjì àwọn olùjosin hàn, n sàfihàn ohun tí yóò ẹ̀lẹ̀ sí àwọn èniyàn Ọ̀lórún ní àwọn ojọ̀ ikeyin. Itumò orí keje àti kejo jẹ́ itumò itàn tí a sàfihàn nínú idide àti iṣubú àwọn ijoba inú àsọtẹ̀lẹ̀ Bíbẹ̀lì, gégé bí a ti fi àwọn ẹranko apanirun àti àwọn ẹranko ibi mímó sàpẹjúwe wón lésèsè. Itumò orí kẹsàn-án sì jẹ́ itupalẹ̀ kíkún lórí onírúurú àkókò àsọtẹ̀lẹ̀ tí a sàfihàn nínú àsọtẹ̀lẹ̀ ọ̀dún egbèrún méjì àti ọ̀dúnrún. Ní ọ̀nà kan, iran Kristi tí a fi ọ̀go bò nínú orí kẹwáá sàfihàn ohun tí yóò ẹ̀lẹ̀ sí àwọn èniyàn Ọ̀lórún ní àwọn ojọ̀ ikeyin. Kí Gabriẹ̀lì tó bẹ̀rẹ̀ pẹ̀lú àkọjó kíkún itàn, èyí tí í se itumò iran Kristi tí a fi ọ̀go bò, ó rántí Dáníẹ̀lì pé oun ti sọ fún un tẹ̀lẹ̀ ohun tí itumò náà n sàfihàn.

Nígbà náà ni ó wí pé, Sẹ̀ iwọ mọ idí tí mo fi tọ ọ wá? Ní báyi s̀ ni èmi yóò padà lọ bá ọmọ-aládé Persia jagun; àti nígbà tí mo bá ti jáde lọ, kíyèsí i, ọmọ-aládé Gírìsì yóò dé. Danieli 10:20.

Gabriẹ̀lì rántí fún Dáníẹ̀lì pé ó ti sọ fún un ní ẹ̀sẹ̀ kẹrínlá pé oun ti wá láti jẹ́ kí Dáníẹ̀lì lóye ohun tí yóò ẹ̀lẹ̀ sí àwọn èniyàn Ọ̀lórún ní ojọ̀ ikeyin, ó sì retí pé kí Dáníẹ̀lì fi àfihàn tí n bọ̀ yí ti itàn àsọtẹ̀lẹ̀ sí inú àyíká yẹn. Dáníẹ̀lì ti n wá imọ̀ pátó láti ojọ̀ kíni tí ó ti bẹ̀rẹ̀ sí í sọfò.

Nígbà náà ni ó wí fún mi pé, Má bẹ̀rù, Dáníẹ̀lì: nítorí láti ojọ̀ kìn-ín-ní tí iwọ ti fi ọkan rẹ̀ sọkan láti lóye, àti láti rẹ̀ ara rẹ̀ sílẹ̀ níwájú Ọ̀lórún rẹ̀, a ti gbọ̀ ọ̀rọ̀ rẹ̀, èmi sì dé nítorí ọ̀rọ̀ rẹ̀. Sùgbón ọmọ-aládé ijoba Pẹ̀sìà dojúkọ mi fún ojọ̀ mọkànlélógún: sùgbón, kíyèsí i, Míkáẹ̀lì, ọkan nínú àwọn ọmọ-aládé àgbà, wá láti ràn mí lówó; mo sì dúró níbẹ̀ pẹ̀lú àwọn ọba Pẹ̀sìà. Dáníẹ̀lì 10:12, 13.

Lẹ́yìn ọ̀sẹ̀ mẹta iṣòro-ọkan Dáníẹ̀lì, ó rí iran Kristi, tí ó bá iran Kristi tí Jòhánù rí ní Patmos mu ní ọ̀nà àsọtẹ̀lẹ̀.

“Kò sí ẹni tí ó kéré sí Ọmọ Ọ̀lórún fúnra rẹ̀ tí ó farahàn sí Dáníẹ̀lì. Àpẹjúwe yíi jọ èyí tí a fi fún Jòhánù nígbà tí a fi Kristi hàn án lórí Erékùsù Pátímó. Olúwa wa sì wá nísinsinyí pẹ̀lú iránsẹ̀ ọ̀rún miiran láti kọ Dáníẹ̀lì ní ohun tí yóò ẹ̀lẹ̀ ní àwọn ojọ̀ ikeyin. A fi imọ̀ yíi fún Dáníẹ̀lì, a sì kọ ọ̀ sílẹ̀ nípasẹ̀ imísí fún àwa tí iparí ayé ti dé bá.”

“Àwọn òtítọ́ nílá tí Olùdàndè ayé fí hàn jẹ́ fún àwọn tí n wá òtítọ́ bí ẹ̀ni pé wọn n wá iṣura tí a fí pamọ́. Dániẹ̀lì jẹ́ agbàlagbà ọ̀kùnrin. A ti lo igbésí ayé rẹ̀ láàárín àwọn ifẹ́kúfẹ́ ilé-ẹ̀jọ́ àwọn aláilọ̀run, ọ̀kàn rẹ̀ sì kún fún àwọn ọ̀ràn iṣàkóso ijọba nílá kan; sùgbọ̀n ó yà kúrò nínú gbogbo èyí láti ẹ̀ inira fún ọ̀kàn rẹ̀ níwájú Ọ̀lọ̀run, kí ó sì wá imọ̀ nípa ètẹ̀ Ọ̀gá Ọ̀go Jùlọ. Ní idáhùn sí àwọn èbẹ̀ rẹ̀, a sì fí imọ̀lẹ̀ láti inú àwọn agbàlá ọ̀run hàn fún àwọn tí yóò gbé ayé ní ojú ikẹyìn. Ní igboya àti itara tó bẹ̀, méléò ni ó yẹ kí a fí wá Ọ̀lọ̀run, kí ó lè sọ̀ ọ̀ye wa silẹ̀ láti lóye àwọn òtítọ́ tí a mú wá fún wa láti Ọ̀run.”

“Èmi Dániẹ̀lì nikan ni mo rí iran náà; nítorí àwọn ọ̀kùnrin tí wọn wà pẹ̀lú mi kò rí iran náà; sùgbọ̀n iwàriri nílá kan bà wọn, bẹ̀ ni wọn sá lo láti fí ara wọn pamọ́.... Agbára kankan kò sì ẹ̀kù nínú mi; nítorí ẹ̀wà mi yí padà nínú mi sí ibájẹ̀, agbára kankan kò sì kù sí mi mọ́.’ Irú iriri bẹ̀ ni yóò jẹ́ tí gbogbo ẹ̀ni tí a ti sọ̀ dí mí mọ́ ní òtítọ́. Bí iwòye wọn sí títóbi, ọ̀go, àti pípẹ̀ Kristi ẹ̀ túbọ̀ n mọ́ sí i, bẹ̀ ni wọn yóò túbọ̀ rí àìlera àti àipẹ̀ tiwọn ní kedere. Wọn kí yóò ní ifẹ́kúfẹ́ kankan láti pe ara wọn ní aláilèsẹ̀; ohun tí ó ti dà bí ẹ̀ni pé ó tọ́, tí ó sì rẹ̀wà nínú ara wọn, ní ifiwéra pẹ̀lú iwà mí mọ́ àti ọ̀go Kristi, yóò hàn gégé bí ohun tí kò yẹ̀, tí ó sì lè bàjẹ̀ nikan. Nígbà tí a bá yà èniyàn kúrò lódò Ọ̀lọ̀run, tí wọn sì ní iwòye Kristi tí kò ẹ̀ kedere rára, nígbà náà ni wọn á máa wí pé, ‘Èmi jẹ́ aláilèsẹ̀; a ti sọ̀ mí dí mí mọ́.’”

“Lẹ́yìn náà ni Gabriẹ̀lì farahàn sí wòlù náà, ó sì bà a sọ̀rọ̀ bá yí pé; ‘Ìwọ Daniẹ̀lì, ọ̀kùnrin tí a fẹ̀ràn gidigidi, mọ́ àwọn ọ̀rọ̀ tí mo n sọ̀ fún ọ, kí o sì dúró ní títọ́; nítorí sí ọ ni a ti rán mi wá bá yí. Nígbà tí ó sì ti sọ̀ ọ̀rọ̀ yí fún mi, mo dúró ní iwàriri. Nígbà náà ni ó wí fún mi pé, Má bẹ̀rù, Daniẹ̀lì; nítorí láti ojú àkọ̀kọ̀ tí iwọ ti fí ọ̀kàn rẹ̀ sọ̀kàn láti mọ́, àti láti rẹ̀ ara rẹ̀ silẹ̀ níwájú Ọ̀lọ̀run rẹ̀, a gbọ́ ọ̀rọ̀ rẹ̀, èmi sì ti wá nítorí ọ̀rọ̀ rẹ̀.’”

“Iyí nílá wo ni a fí hàn án fún Dániẹ̀lì láti ọ̀dò Ọ̀lánílá Ọ̀run! Ó tù ọ̀mọ-ọ̀dò rẹ̀ tí n wá riri nínú, ó sì fí í lójú pé a ti gbọ́ àdúrà rẹ̀ ní Ọ̀run, àti pé gégé bí idáhùn sí èbẹ̀ oníná náà, a rán ángẹ̀lì Gábírẹ̀lì láti ní ipa lóri ọ̀kàn ọ̀ba Pásíà. Ọ̀ba náà ti kò láti telẹ̀ àwọn ifarahàn Èmí Ọ̀lọ̀run fún ọ̀sẹ̀ mẹ́ta náà nígbà tí Dániẹ̀lì n gbààwẹ̀ tí ó sì n gbádúrà, sùgbọ̀n Aṣájú Ọ̀run, olóri àwọn ángẹ̀lì, Míkáẹ̀lì, ni a rán láti yí ọ̀kàn ọ̀ba aláilèro padà kí ó lè gbé igbésẹ̀ pátò kan láti dá àdúrà Dániẹ̀lì lóhùn.

“Nígbà tí ó sì ti bá mi sọ̀ irú ọ̀rọ̀ bẹ̀, mo tẹ̀ ojú mi silẹ̀, sí ilẹ̀, mo sì di adití. Sì kíyèsì i, ẹ̀ni kan tí ó dàbí àwòrán àwọn ọ̀mọ èniyàn fọ̀wọ̀ kan ètẹ̀ mi.... Ó sì wí pé, ‘Ìwọ èniyàn olùfẹ́ gidigidi, má bẹ̀rù: àlàáfíà ni fún ọ; mú agbára, bẹ̀ ni, mú agbára. Nígbà tí ó sì bá mi sọ̀rọ̀, a fún mi ní agbára, mo sì wí pé, ‘Jẹ́ kí olúwa mi sọ̀rọ̀; nítorí iwọ ti fún mi ní agbára.’ Tó bẹ̀ tí ogo àtọ̀runwá tí a fihàn fún Dániẹ̀lì ẹ̀ pọ̀ tó, tí kò fí lè fara da iriran náà. Nígbà náà ni ojiṣẹ́ Ọ̀run bo imọ̀lẹ̀ didán iwàláayè rẹ̀, ó sì farahàn fún wòlù náà gégé bí ‘ẹ̀ni kan tí ó dàbí àwòrán àwọn ọ̀mọ èniyàn.’ Nípa agbára àtọ̀runwá rẹ̀ ni ó fí fún ọ̀kùnrin olóòótọ́ àti onígbàgbọ̀ yí ní agbára, kí ó lè gbọ́ ọ̀rọ̀ tí a rán sí i láti ọ̀dò Ọ̀lọ̀run.

“Dániẹ̀lì jẹ́ iranṣẹ́ olùfọ̀kànsin ti Èni Gíga Jùlọ. Igbésí ayé rẹ̀ gígùn kún fún àwọn iṣẹ́ iranṣẹ́ ọ̀lọ́lá fún Olúwa rẹ̀. Mímọ́ iwà rẹ̀, àti iṣòtítọ́ rẹ̀ tí kò yẹ̀, ni a lè fí wé pẹ̀lú irẹ̀lẹ̀ ọ̀kàn rẹ̀ nikan, àti ibànújẹ́ ọ̀kàn rẹ̀ níwájú Ọ̀lọ̀run. A tún sọ̀ pé, Igbésí ayé Dániẹ̀lì jẹ́ àpẹ̀júwe tí a mí sí ti iwènumọ́ tóótọ́.” Review and Herald, February 8, 1881.

Ìrírí Dániẹ̀lì nínú orí kẹwáá, dúró fún àwọn èniyàn Ọlórún ní àwọn ojò ikẹyìn, tí, gẹgẹ́ bí Dániẹ̀lì àti Jòhánù, wọn lóye Ìfihàn Jẹsù Kristi. Bọtini láti fi Dániẹ̀lì sí inú itàn àsọtẹ̀lẹ̀ níbi tí ìrírí rẹ̀ wà dá lóri òtító pé ó wà nínú ọ̀fọ̀, àti pé a rán Míkáẹ̀lì ní iparí ojò mọ̀kànlẹ̀lógún nàá. Nínú ẹ̀sẹ̀ àkókó, Dániẹ̀lì kọ̀ sílẹ̀ pé ó ní imọ̀ nípa iran inú àti iran ọ̀de ti àsọtẹ̀lẹ̀. Sàájú ojò mọ̀kànlẹ̀lógún nàá Dániẹ̀lì ní òye tí kò pé nípa àwọn iran méjèjè, sùgbón pẹ̀lú itumọ̀ Gébúráẹ̀lì, Dániẹ̀lì lóye “òrán nàá” àti “iran nàá” ní kíkún gẹgẹ́ bí àwọn ifihàn ọ̀tọ̀tọ̀.

“Bí àkókò iparí ìgbẹ̀kùn ọ̀dún àádòrin nàá ti n súnmòlẹ̀, ọ̀kàn Dániẹ̀lì wà ní ifarapa púpọ̀ lóri àwọn àsọtẹ̀lẹ̀ Jeremáya. Ó rí i pé àkókò ti dé nígbà tí Ọlórún yóò fún àwọn èniyàn àyànfẹ̀ rẹ̀ ní àdánwò miiran; ó sì fi àwẹ̀, irẹ̀lẹ̀ ara, àti àdúra bẹ̀ Ọlórún Ọ̀run nítorí Ísírẹ̀lì, ní ọ̀rọ̀ wònyí pé: ‘Olúwa, Ọlórún nílá àti ẹ̀lẹ̀rùjẹ̀jẹ̀, ẹ̀ni tí n pa májẹ̀mú àti àánú mọ̀ fún àwọn tí ó fẹ̀ràn rẹ̀, àti fún àwọn tí n pa àwọn ọ̀fin rẹ̀ mọ̀’; àwa ti sẹ̀, a sì ti sẹ̀ ẹ̀sẹ̀ búburú, a sì ti hùwà búburú, a sì ti sọtẹ̀, àní nípa yíyà kúrò nínú àwọn ilànà rẹ̀ àti nínú àwọn idájó rẹ̀; bẹ̀ẹ̀ ni àwa kò fetí sí àwọn iranşẹ̀ rẹ̀, àwọn wòlì, tí wọn sòrò ní orúkọ rẹ̀ fún àwọn ọ̀ba wa, àwọn omo-aládé wa, àti àwọn baba wa, àti fún gbogbo àwọn èniyàn ilẹ̀ nàá.”

“È fi ojú sí àwọn ọ̀rọ̀ wònyí. Dániẹ̀lì kò kẹ̀de ọ̀sòtító tirẹ̀ níwájú Olúwa. Dípò kí ó sọ̀ pé ọ̀n mọ̀, ọ̀n sì jẹ̀ mímọ̀, ó fi ara rẹ̀ kàn mọ̀ àwọn ẹ̀ni ẹ̀lẹ̀sẹ̀ tòótọ̀ nínú Ísírẹ̀lì. Ọ̀gbón tí Ọlórún fi fún un ga ju ọ̀gbón àwọn ọ̀lọ̀gbón ayé lo bí imọ̀lẹ̀ oòrùn tí n tàn ní ọ̀run ní ọ̀sán gangan sẹ̀ mọ̀lẹ̀ ju iràwọ̀ aláílẹ̀rẹ̀ jùlọ lo. Síbẹ̀, ẹ̀ ronú lóri àdúra tí ó ti ẹ̀nu ọ̀kúnrin yí jàde, ẹ̀ni tí Ọ̀run ti sẹ̀ ojú rere sí gidigidi. Pẹ̀lú irẹ̀lẹ̀ jíjinlẹ̀, pẹ̀lú omijé, àti pẹ̀lú iyà ọ̀kàn, ó n bẹ̀bẹ̀ fún ara rẹ̀ àti fún àwọn èniyàn rẹ̀. Ó sí ọ̀kàn rẹ̀ sílẹ̀ pátápátá níwájú Ọlórún, ó n jẹ̀wọ̀ iwà ibàjẹ̀ tirẹ̀, ó sì n jẹ̀wọ̀ títóbi àti olá olóri Olúwa.”

“Ìtara àti ifẹ̀-ọ̀kàn gbígbóná mèlòò kan ni n fi àdúra ibẹ̀bẹ̀ rẹ̀ hàn! Ó n súnmò Ọlórún sí i léraléra. A ti nà ọ̀wọ̀ ìgbàgbọ̀ sókè láti di àwọn ilé́rì Aşáájú-Òkè-Awọn-Gbogbo mu, àwọn ilé́rì tí kí i yẹ̀. Ọ̀kàn rẹ̀ n jà nínú irora gbígbóná. Ó sì ní ẹ̀rì pé a ti gbọ̀ àdúra rẹ̀. Ó ní imọ̀lára pé ọ̀sẹ̀gun jẹ̀ tirẹ̀. Bí àwa gẹgẹ́ bí èniyàn bá lẹ̀ máa gbàdúra gẹgẹ́ bí Dániẹ̀lì ti gbàdúra, tí a sì bá n jà gẹgẹ́ bí ọ̀n ti jà, ní fífì ọ̀kàn wa rẹ̀ ara wa sílẹ̀ níwájú Ọlórún, a ó rí àwọn idáhùn tí ó sẹ̀ kedere sí àwọn ẹ̀bẹ̀ wa, gẹgẹ́ bí a ti fi wọn fún Dániẹ̀lì. È gbọ̀ bí ó ti n tẹ̀ ejọ̀ rẹ̀ síwájú ní ilẹ̀ ejọ̀ Ọ̀run.”

“Ọlórún mi, tẹ̀tí rẹ̀ sílẹ̀, kí o sì gbọ̀; la ojú rẹ̀ sílẹ̀, kí o sì wo ahoro wa, àti ilú tí a fi orúkọ rẹ̀ pè; nítorí a kò mú àdúra ẹ̀bẹ̀ wa wá síwájú rẹ̀ nítorí àwọn ọ̀dodo wa, sùgbón nítorí àwọn àánú nílá rẹ̀. Olúwa, gbọ̀; Olúwa, dári jì; Olúwa, fetí sí i, kí o sì sẹ̀ é; má sẹ̀ pé, nítorí tirẹ̀ fúnra rẹ̀, Ọlórún mi; nítorí ilú rẹ̀ àti àwọn èniyàn rẹ̀ ni a fi orúkọ rẹ̀ pè. Nígbà tí mo sì n sòrò, tí mo sì n gbàdúra, tí mo sì n jẹ̀wọ̀ ẹ̀sẹ̀ mi àti ẹ̀sẹ̀ àwọn èniyàn mi, ... àní ọ̀kúnrin nàá, Gabrieli, ẹ̀ni tí mo ti rí nínú iran nàá ní ibẹ̀rẹ̀, nígbà tí a mú un fò kánkán, fi ọ̀wọ̀ kàn mí ní àkókò ẹ̀bọ̀ alẹ̀.”

“Bí àdúra Dániẹ̀lì sẹ̀ n gòkè lo, ángẹ̀lì Gébúré̀lì wá láti inú àwọn àgbàlá ọ̀run ní kánkán, láti sọ̀ fún un pé a ti gbọ̀ àwọn ẹ̀bẹ̀ rẹ̀, a sì ti dá wọn lóhùn. A ti rán ángẹ̀lì alágbára yí láti fi òye àti imọ̀ ijínlẹ̀ fún un,—láti sí àwọn àşírì ìgbà ojò iwájú sílẹ̀ níwájú rẹ̀. Báyií, bí Dániẹ̀lì sẹ̀ n fi tọ̀kántọ̀kàn wá láti mọ̀, kí ó sì lóye òtító, ni a mú un wá sínú ibàşẹ̀pọ̀ pẹ̀lú ojìşẹ̀ tí Ọ̀run ti yan.”

“Ọ̀kúnrin Ọlórún nàá n gbàdúra, kí i sẹ̀ fún ìgbéraga imọ̀lára ayọ̀ lasán, bí kò sẹ̀ fún imọ̀ ifẹ̀ ọ̀kàn àtọ̀runwá. Ó sì fẹ̀ imọ̀ yí, kí i sẹ̀ fún ara rẹ̀ nikan, sùgbón fún àwọn èniyàn rẹ̀. Èrù nílá tí ó

wà lórí ọkàn rẹ ni fún Israẹli, tí kí í ẹ̀ se pé, ní ìtumò gígùn jùlọ, wọn n pa òfin Ọlórun mọ. Ó jẹwọ pé gbogbo àjàlù wọn ni ó ti dé bá wọn nítorí irékojá wọn sí òfin mímọ nàà. Ó ní, ‘Àwa ti ẹ̀sẹ̀, àwa ti hùwà búburú.... Nítorí ẹ̀sẹ̀ wa àti nítorí àìsòdodo àwọn baba wa, Jerusalemu àti àwọn èniyàn rẹ ti di ẹ̀gàn fún gbogbo àwọn tí ó yí wa ká.’ Wọn ti padánù iwà àtòrunwá àti mímọ tí ó jẹ tiwọn gégé bí àwọn èniyàn àyànfẹ Ọlórun. ‘Nisinsinyí nítorí nàà, iwọ Ọlórun wa, gbọ àdúrà ọmọ-ọdọ rẹ àti ẹ̀bẹ̀ rẹ, kí o sì mú kí ojú rẹ tàn sí ibi mímọ rẹ tí ó ti di ahoro.’ Ọkàn Dániẹli yí padà pẹ̀lú ifẹkúfẹẹ̀ gbígboná sí ibi mímọ ahoro ti Ọlórun. Ó mọ pé a lè tún idàgbàsókè rẹ ẹ̀ se padà nígbà kan ọ̀so tí Israẹli bá ronúpiwàdà kúrò nínú irékojá wọn sí òfin Ọlórun, tí wọn sì di onírẹ̀lẹ̀, olóótítọ̀, àti onígboràn.

“Nínú idáhùn sí ẹ̀bẹ̀ rẹ, Dániẹli kò gba ìmọ̀lẹ̀ àti òtítọ̀ nikan tí òun àti àwọn èniyàn rẹ nílò jù lọ, ẹ̀sẹ̀bọ́n ó tún gba iran àwọn iṣẹ̀lẹ̀ nílá ojọ iwájú, àní tí tí dé ibòwò Olúdàndè ayé. Àwọn tí wọn n sọ pé a ti sọ wọn di mímọ̀, nígbà tí wọn kò ní ifẹ̀ láti ẹ̀ àwáí Iwé Mímọ̀, tàbí láti ba Ọlórun jà ní àdúrà fún ọ̀ye tí ó túbọ̀ ẹ̀ kedere sí òtítọ̀ Bibẹ̀li, wọn kò mọ ohun tí isòdimímọ̀ tòótọ̀ jẹ.”

“Gbogbo àwọn tí wọn fi ọkàn gbà ọ̀rọ̀ Ọlórun yòò máa fẹ̀ ebi, yòò sì máa gbẹ omi fún ìmọ̀ ifẹ̀-inú rẹ. Ọlórun ni Olúdásilẹ̀ òtítọ̀. Ó n tan ìmọ̀lẹ̀ sí ọ̀ye tí a ti sòkùnkùn, ó sì n fi agbára fún inú ọkàn èniyàn láti mú àti láti lóye àwọn òtítọ̀ tí ó ti fihàn.”

“Dániẹli bá Ọlórun sọ̀rọ̀. A sí ọ̀run sílẹ̀ níwájú rẹ. Ẹ̀sẹ̀bọ́n ọ̀lá gíga tí a fi fún un jẹ ẹ̀so irẹ̀lẹ̀ àti iwádíí àtọkánwá pẹ̀lú itara. Kò rò, gégé bí ọ̀pọ̀lọ̀pọ̀ èniyàn ẹ̀ n rò ní àsikò yíí, pé kò ẹ̀ pàtàkì ohun tí a gbàgbọ̀, bí a bá jẹ olóótítọ̀ nikan, tí a sì fẹ̀ràn Jesu. Ifẹ̀ tòótọ̀ sí Jesu yòò dari èniyàn sí isàwáí tìmótímọ̀ àti àtọkánwá jùlọ nípa ohun tí ó jẹ òtítọ̀. Kristi gbàdúrà pé kí a yà àwọn ọ̀mọ-ẹ̀yìn rẹ sọ̀tọ̀ nípasẹ̀ òtítọ̀. Eni tí ó lóra jù láti fi ifarabalẹ̀ àti àdúrà ẹ̀ iwádíí òtítọ̀ ni a ó fi sílẹ̀ kí ó gba àwọn isinà tí yòò jẹ iparun ọkàn rẹ.”

“Ní àkókò ibèwò Gébúriẹli, wólú Dániẹli kò lè gba itọni síwájú sí i; ẹ̀sẹ̀bọ́n ní ọ̀dún diẹ̀ lẹ́yìn nàà, ní fifẹ̀ láti mọ̀ púpọ̀ sí i nípa àwọn kókó-ọ̀rọ̀ tí a kò tii sàlàyé ní kíkún, ó tún fi ara rẹ sílẹ̀ láti wá ìmọ̀lẹ̀ àti ọ̀gbọ́n lówọ̀ Ọlórun. ‘Ní ojọ̀ wọnyẹn èmi Dániẹli n sọ̀fọ̀ fún ọ̀sẹ̀ mọ̀ta pípé. Èmi kò jẹ búrẹ̀dì aládùn, bẹ̀ẹ̀ ni eran tàbí ọ̀tí wá sínú ẹ̀nu mi, bẹ̀ẹ̀ ni èmi kò fi ọ̀róró kùn ara mi rárá.... Nígbà nàà ni mo gbé ojú mi sòkè, mo sì wo, sì kiyèsí i pé, arákùnrin kan wá tí a fi aṣọ̀ ọ̀gbọ̀ wò, tí a sì fi wúra dádára ti Úfási dí ibadí rẹ mọ. Ara rẹ nàà dàbí béríli, ojú rẹ sì rí bí mánámáná, ojú rẹ méjèjèjì sì dàbí fitilá iná, apá rẹ àti ẹ̀sẹ̀ rẹ sì dàbí idẹ̀ tí a fi ọ̀wọ̀ yà dán, ohùn ọ̀rọ̀ rẹ sì dàbí ohùn ọ̀pọ̀ èniyàn.’”

“Kí í ẹ̀ se ẹ̀ni kékeré ju Ọ̀mọ̀ Ọlórun lọ ni ó fara hàn fún Dániẹli. Àpẹ̀júwe yíi jọ ẹ̀yí tí a fi fún Jòhánù nígbà tí a fi Kristi hàn án lórí Erékùsù Pátímọ̀sì. Ní bá yíí, Olúwa wa n bọ̀ pẹ̀lú iranṣẹ̀ ọ̀run miiran láti kọ̀ Dániẹli ní ohun tí yòò ẹ̀lẹ̀ ní àwọn ojọ̀ ikeyin. A fi ìmọ̀ yíi fún Dániẹli, a sì kọ̀ ọ̀ sílẹ̀ nípasẹ̀ ìmísí fún àwa tí ikeyin ayé ti dé bá.” Review and Herald, February 8, 1881.

Ìtumò tí Gébúriẹli, “iranṣẹ̀ tí ọ̀run rán,” n mú wá fún Dániẹli ni iparí ìtumò tí ó ti bèrẹ̀ sí i fi fún un ní orí kejilá keṣàn-án. Ọ̀nà ilàna “ilá lórí ilá,” bèrèrè pé kí a mú ìtumò àti àwọn ipò àyíká tí ó bá wọn lọ ti orí kejilá keṣàn-án àti kẹwáá pọ̀ jọ, kí a lè pín àpẹ̀júwe àsọtẹ̀lẹ̀ nàà ní ọ̀nà tí ó tọ̀. Nínú ìtumò̀ yíi ni àwọn iran odò Ulai àti Hiddekel ti darapọ̀.

Dániẹli ti lóye láti inú àwọn iwé Jeremáyà àti Móse pé idàndè àwọn èniyàn Ọlórun ti sún mọ̀ etilẹ̀. Ní sísẹ̀ bẹ̀ẹ̀, Dániẹli dúró fún àwọn èniyàn Ọlórun ti àwọn ojọ̀ ikeyin tí wọn lóye pé idàndè ikeyin

àwọn ènìyàn Ọlórún tí sún mó etílẹ̀. Àwọn ènìyàn ojó ikeyìn wònyí yóò mó pé a tí tú wọn ká nípa tí èmí, gégé bí a tí sojú rẹ̀ nínú Dániẹ̀lì ẹ̀ni tí a tú ká sínú ẹ̀rú ìgbẹ̀kùn ọ̀dún àádòrin ní Bábílónì. Nígba náà ni wọn yóò lóye pé wọn, gégé bí Dániẹ̀lì, gbódò fi idáhùn hàn sí ipò itúkà wọn tí ó bá imúlògun tí a sojú rẹ̀ nípa “àkókò méje” mu, nínú orí kẹ̀rindínlògbòn iwé Lefítíkù.

Nígba tí irírí irẹ̀lẹ̀ tí a sàpẹ̀rẹ̀ rẹ̀ nípa Dániẹ̀lì, èyí tí a béèrè gégé bí apá imúlò iwòsàn tí a gbé kalẹ̀ nínú Lefítíkù mẹ̀rindínlògbòn, bá farahàn ní àwọn ojó ikeyìn, àwọn ènìyàn Ọlórún tí àwọn ojó ikeyìn yóò tí n sọ̀fò fún àkókò kan pátó. Àkókò náà yóò parí nígba tí Míkáẹ̀lì olórí àwọn ángẹ̀lì yóò sọ̀kalẹ̀.

A ó tẹ̀sìwájú nínú iwádíí yìí nínú àpilẹ̀kọ̀ tó kàn.

È ó sì sẹ̀gbé láàrín àwọn orílẹ̀-èdè, ilẹ̀ àwọn ọ̀tá yín yóò sì jẹ̀ yín run. Àwọn tí ó bá sẹ̀ kù nínú yín yóò rẹ̀ dànù nítorí ẹ̀sẹ̀ wọn ní ilẹ̀ àwọn ọ̀tá yín; àti nítorí ẹ̀sẹ̀ àwọn baba wọn náà ni wọn yóò fi rẹ̀ dànù pẹ̀lú wọn. Bí wọn bá jẹ́wọ̀ ẹ̀sẹ̀ wọn, àti ẹ̀sẹ̀ àwọn baba wọn, pẹ̀lú irékojá wọn tí wọn fi rékojá sí mi, àti pé wọn tí rìn ní itakò sí mi pẹ̀lú; àti pé èmi náà tí rìn ní itakò sí wọn, tí mo sì mú wọn wọ̀ ilẹ̀ àwọn ọ̀tá wọn; bí ọ̀kàn wọn aláìkọ̀là bá di onírẹ̀lẹ̀ nígba náà, tí wọn sì gba ìjìyà ẹ̀sẹ̀ wọn; nígba náà ni èmi yóò rántí májẹ̀mú mi pẹ̀lú Jakọ̀bu, májẹ̀mú mi pẹ̀lú Isaaki sì ni èmi yóò rántí, májẹ̀mú mi pẹ̀lú Abrahamu náà ni èmi yóò rántí; èmi yóò sì rántí ilẹ̀ náà. Ilẹ̀ náà pẹ̀lú yóò sófo láisí wọn, yóò sì gbádùn àwọn ojó isinmi rẹ̀, nígba tí ó bá wà ní ahoro láisí wọn: wọn yóò sì gba ìjìyà ẹ̀sẹ̀ wọn; nítorí, àní nítorí pé wọn kẹ̀gàn idájọ̀ mi, àti nítorí pé ọ̀kàn wọn kórííra àwọn ilàna mi. Síbẹ̀síbẹ̀, pẹ̀lú gbogbo èyí, nígba tí wọn bá wà ní ilẹ̀ àwọn ọ̀tá wọn, èmi kì yóò kọ̀ wọn sílẹ̀, bèè ni kì yóò kórííra wọn, láti pa wọn run pátápátá, àti láti fọ̀ májẹ̀mú mi pẹ̀lú wọn: nítorí èmi ni Olúwa Ọlórún wọn. Sùgbòn nítorí wọn ni èmi yóò rántí májẹ̀mú àwọn baba nílá wọn, àwọn tí mo mú jade kúrò ní ilẹ̀ Ejibiti ní ojú àwọn orílẹ̀-èdè, kí èmi lè jẹ̀ Ọlórún wọn: Èmi ni Olúwa. Lefitiku 26:38–45.